

Internationale poppentheaterfiguren

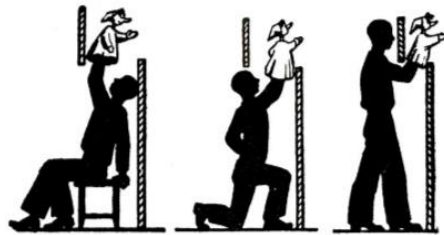
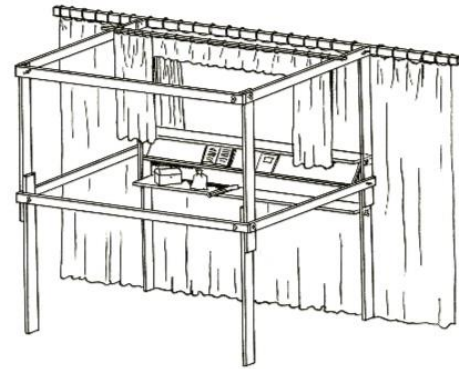
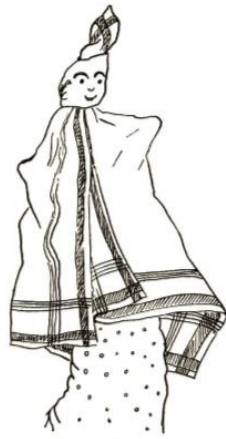
Jan Klaassen, Katrijn, Mr Punch, Kasperl en Vitéz Lászlo

Poppenkastscènes met Jan Klaassen, Katrijn, de baby, de generaal, de beul en Jan met de Dood zijn eeuwenoud. Zij behoren tot een internationaal repertoire. Het spel wordt met handpoppen gespeeld. Per land zijn er kleine variaties.

Jan Klaassen, de hoofdfiguur van de Nederlandse volkspoppenkast, is in de tweede helft van de zeventiende eeuw ontstaan. Hij vertoont verwantschap met de Franse Polichinelle, Mr Punch uit Engeland, de Duitse Kasperl en Vitéz Lászlo uit Hongarije. Hun stamvader is de Italiaanse Pulcinella.

In de straatpoppenkast worden vaste attributen gehanteerd, zoals de knuppel en de koekenpan. Op het poppentoneel zijn de meeste attributen veel te groot in verhouding tot de poppen. Dit draagt sterk bij aan het slapstickkarakter van het spel. Het hanteren van de stok varieert van een ritmisch bewerken van het achterhoofd van de tegenstander tot het prikken in diens buik. Als de vijand is verslagen hangt deze slap over de speelplank.

Katrijn: Jan, ik ga boodschappen doen, pas jij op ons kind.

Baby: Mèèèè, mèèèè
Jan: Als je niet stil bent, gooi ik je uit het raam.

Katrijn: Jij bruut, wat heb je met ons kind gedaan?
Jan: Hij is wandelen.

Generaal: Jan, ik roep je op als soldaat.
Jan: Ik lust geen saluud.

Generaal: Gèèèèf acht!
Jan: Ik geef je er negen.

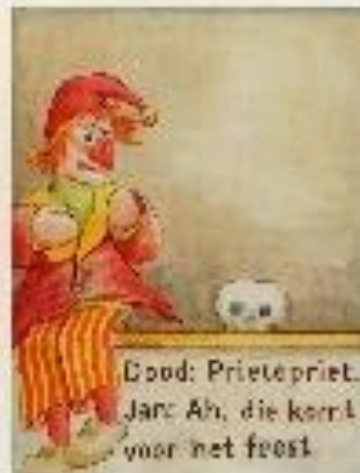
Beul: Jan, jij hebt een mens vermoord. Jij moet hangen.

Beul: Heldaan, kom eruit, je doet het niet goed.
Jan: Doe jij het voor.

Beul: Ik sterf des doods.
Jan: Heb ik hem dat niet fijn gelapt?

Dood: Prietepriet.
Jan: Ah, die kornt voor het feest.

Jan: Hé krijtsnavel, bleekpegel, knokelpoot... kom naar beneden.

Jan: Dit met de pret. Ik stamp je onder de groene zaden.

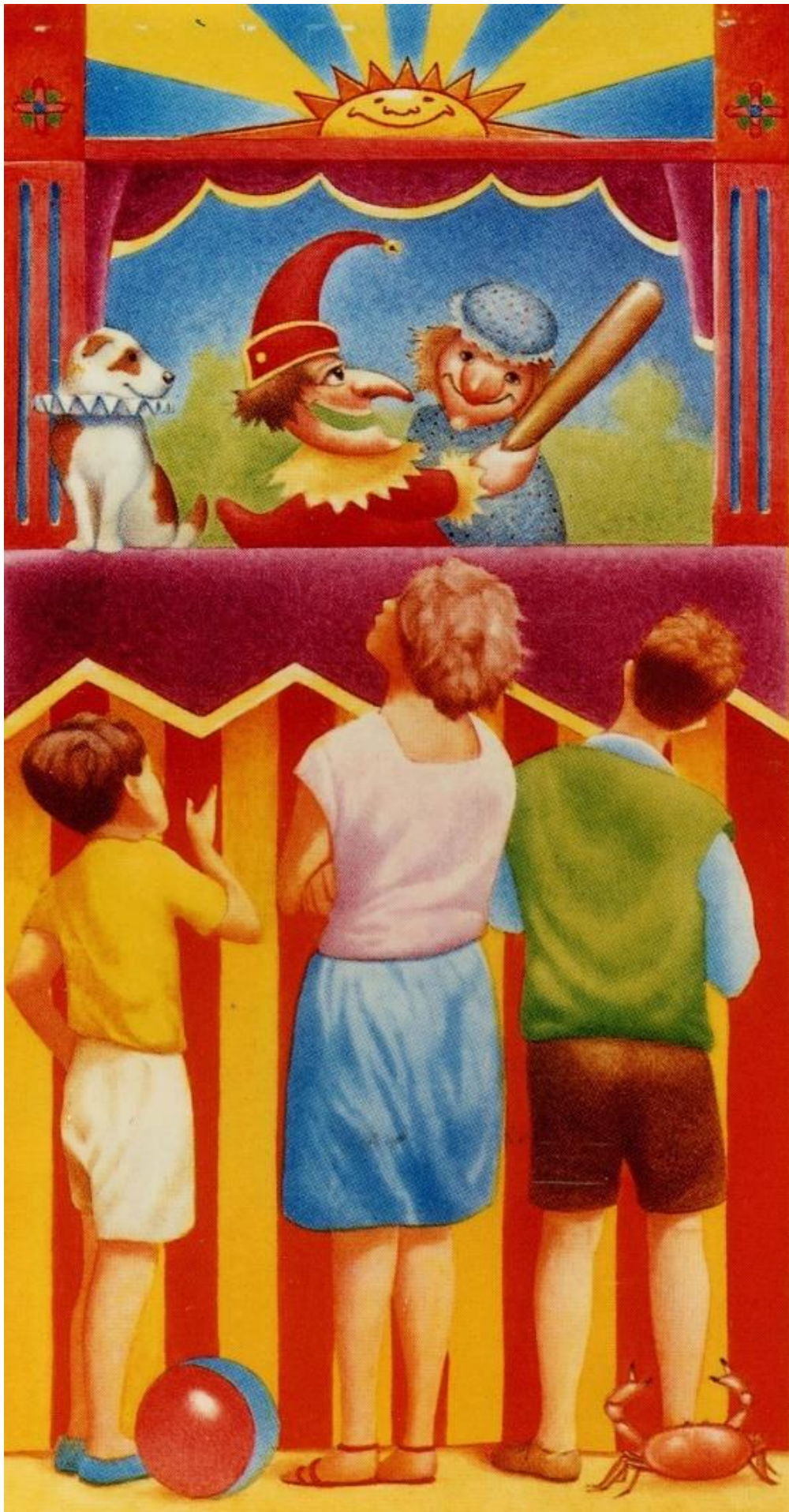

Katrijn: De kleine is terecht. Hier, pak sari.
Jan: Laten we dansen.

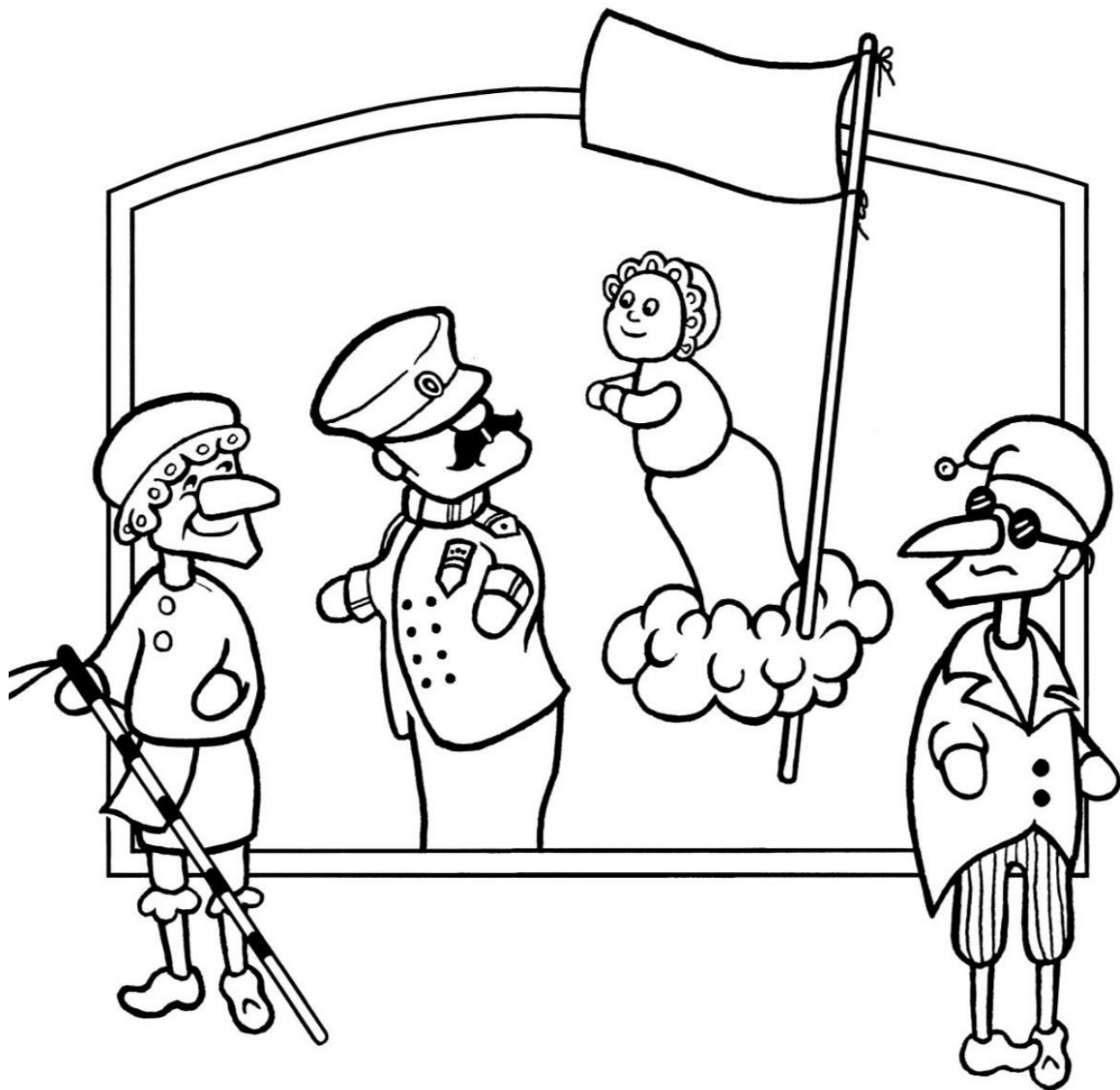

HOE **JAN KLAASSEN** DEN
ZIEKEN KONING BETER MAAKTE
DOOR LEONARD ROGGEVEEN #
G.B. VAN GOOR ZONEN // GOUDA

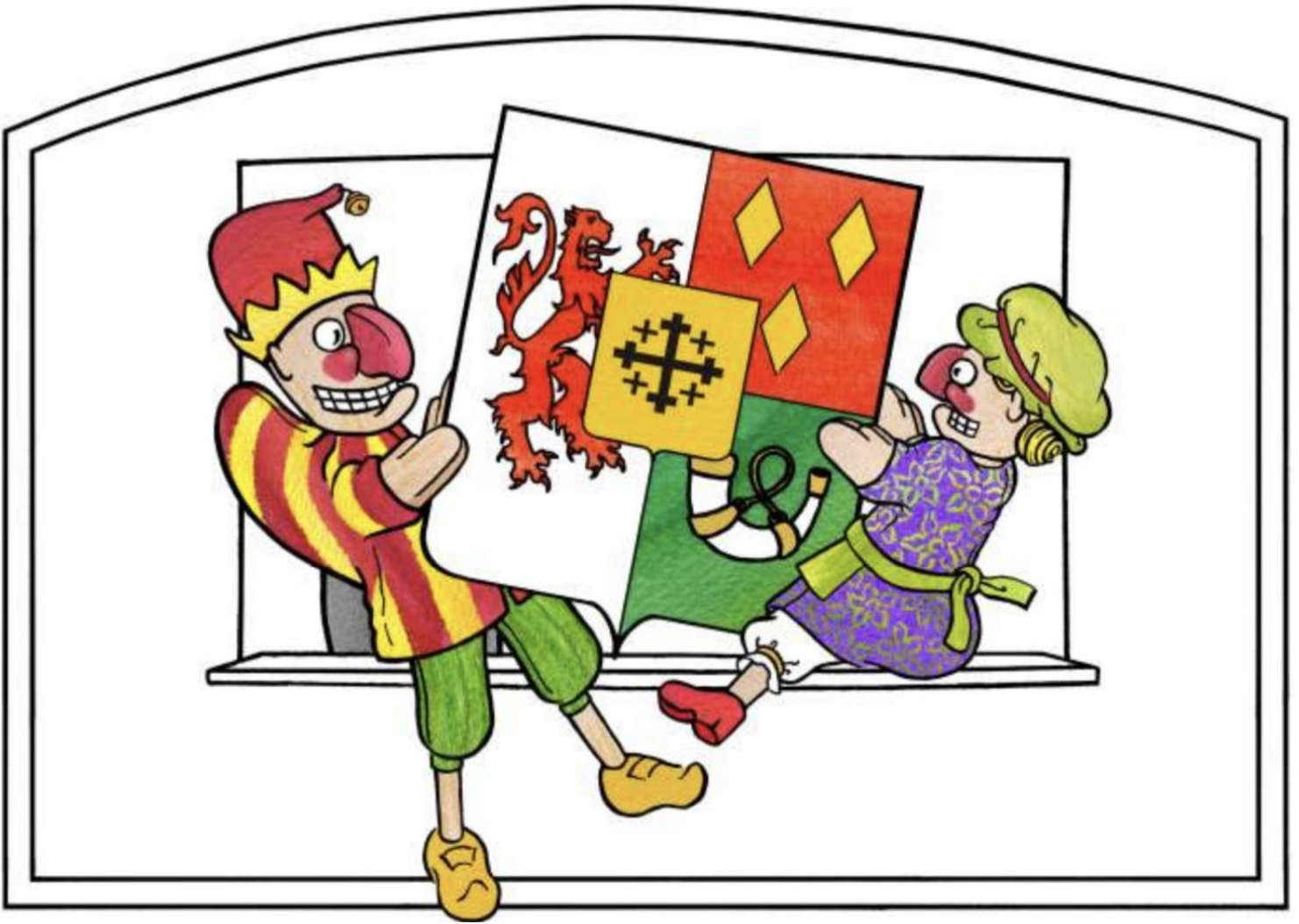

MET PLATEN

GEZELLIGE UURTJES

De poppen-kast.

58

Eerste stuk. Janklaassen als rekrut in Turkije.

Personen: De sultan Mustapumpum. — Moorkakel, veldmaarschalk. — Kukuruzi, een werver. — Janklaassen. — Schmoel, een jood. — Van der Naald, een kleermaker.

De sultan. Ture mi nak, zik zak! ture mi nak, zik zak! Gij zult mij ten eerste oproepen vijf maal honderdinzend man, en doodmaken alle christenhonden! Mannen, vrouwen, jongens, meisjes, groote en kleine kinderen, alles wat maar loopt en kruipt!

De veldmaarschalk. Met je permissie excellentie, mijnheer sultan, de armee kan nog niet in het vuur gebracht worden, want er ontbreken vijf man!

De sultan. Dan moet je maar nemen wat je krijgen kunt, blieden, lammen, bogchels, krommen, scheven, het komt er niet op aan, maar binnen twee uren moet mijn kok tien duizend christenkoppen hebben, om van de tongen pasteten en van de ooren sla te maken, want ik heb honger naar christen-vleesch. Dus opgemarkeerd, of ik laat jehi allemaal hangen.

De veldmaarschalk. Verplicht voor het buitenkansje, ik zal het bezorgen. Hé daar Werrrrver!

De werver. Genadige mijnheer veldmaarschalk, daar ben ik al!

De veldmaarschalk. Je moet zorgen dat je rekruten krijgt, in een kwartier moet de armee compleet zijn, of ik laat je aan het spit braden. (Gaat af.)

De werver. Dat Mahomed het je tienduizendmaal vergelde. — Dat de muizen je baard atkna- gen, hoe kom ik aan rekruten?

(Schmoel de jood en v. d. Naald de kleermaker komen op.)

De werver. Halt schorrenorrie! Je moet soldaat worden.

Schmoel. Nah awan! meheer de hofferzieer ke hen toch maar ne arme jood, ke mot wat schaggere.

V. d. Naald. En ik ben de beroemde kleedermaker Aignillon, voor mij soldaat is keen bon ton! (Beiden loopen weg.)

Janklaassen (komt zingende op). Radi ridi lulala, lulala, lulala — radi ridi lulala, ru — (hij bonst tegen den werver). Au, au, daar loop ik tegen een stok aan, o wee! o wee! mijn neus!

De werver. Neen, je hebt je aan mij gestooten, en ik ben de ottomanische werver!

Janklaassen. Kijk, kijk, dat had ik niet gedacht, ben gij een tabakskerver?

De werver. Neen niet kerver — een werver een werver!

Janklaassen. Zoo, zoo, een werver, een werver!

De werver. Je moet je laten werven tot soldaat.

Janklaassen. Wat? ik zou me laten werven tot verraad? daar komt niets van, ik ben wel een vrolijke kerel maar verraad, boe, bah! daar heb ik een hekel aan.

De werver. Je moet leeren exerceren!

Janklaassen. Wat zeg je? wil je mij trakteren?

Munchener platen.

De werver. Daar hebt je een geweer, daarmee moet je schieten!

Janklaassen. Zoo? De loterij zonder nieten!

De werver. Neen, domme kerel, daar moet kruid en lood in, en als ik kommandeer „leg aan“ dan komt er vuur uit. Alzoo opgepast: „Leg aan.“ (Janklaassen geeft hem een slag met het geweer) O wee, o wee!

Janklaassen. Zie je domme werver (hij geeft hem nog een veeg) zoo zal ik je slaan! Maar mij zult ge niet werven.

De veldmaarschalk (komt op). Ha! wat is dat, gij christenhond? ik geloof dat gij mijn werver hebt geslagen?

Janklaassen. Wel! hij heeft me zelf gevraagd dat ik hem zou slaan!

De veldmaarschalk. Ha, zoo moet ge gehangen worden tot spijs voor de raven.

Janklaassen. Al weer wat anders, die wil wêr hebben dat ik timmerman zal worden en zet me aan het schaven; de een maakt me werver en de andere timmerman, straks komt er nog een, die misschien wil hebben, dat ik metselen zal; nu dat is zoo kwaad niet, dan kan ik ten naastenbij alleen een huis bouwen!

De veldmaarschalk. Heidaar! hierheen met mijn huisgalg! (De galg komt te voorschijn) Zoo, steek nu je hoofd maar in die das.

Janklaassen. Wel ja, waarom niet? (Hij steekt er zijn arm in.)

De veldmaarschalk. He wat! zoo niet! de kop en de hals meen ik!

Janklaassen (steekt er zijn been in).

De veldmaarschalk. O, domme kerel! kijk zoo! (steekt het hoofd in den strik) zoo meen ik!

Janklaassen (trekt den strik toe). En ik meen zoo!

De sultan. Ha! ture mi nak, zik zak! (Janklaassen neemt de galg met den veldmaarschalk er aan, en slaat daarmee den sultan dood.)

Janklaassen. Wacht ik zal je betriminakzikzakken. (Hij gaat zingend af) radi ridi lulala — ru — lah — lah —

Nro. 58.

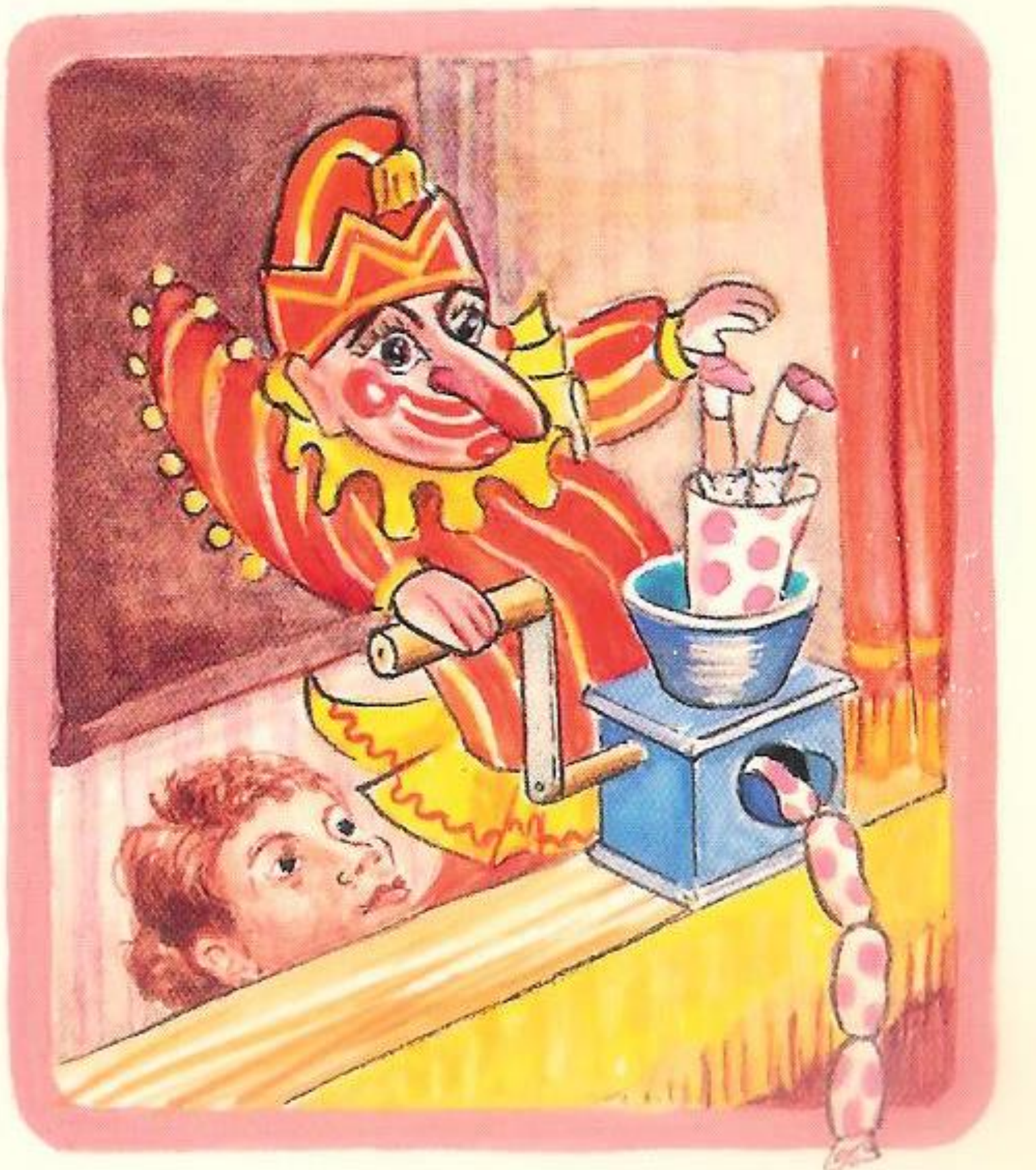
Uitgegeven bij K. Braun en F. Schneider te Munchen.

Steudruckt van C. R. Scherich te Munchen.

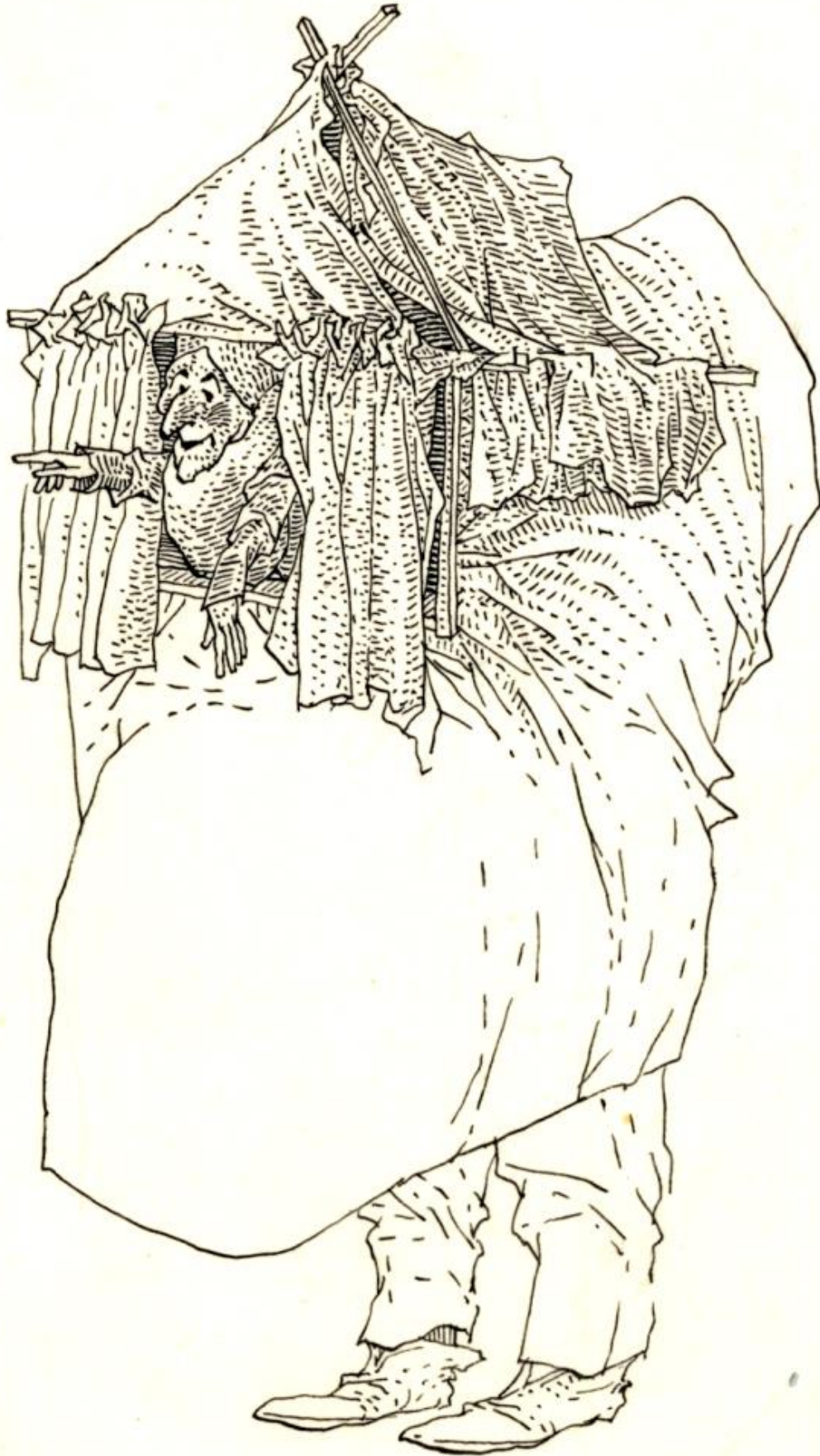
Met dank aan ...

Internationale poppentheaterfiguren. QR-/DIY-project nr. 14. POPMUS OvdM

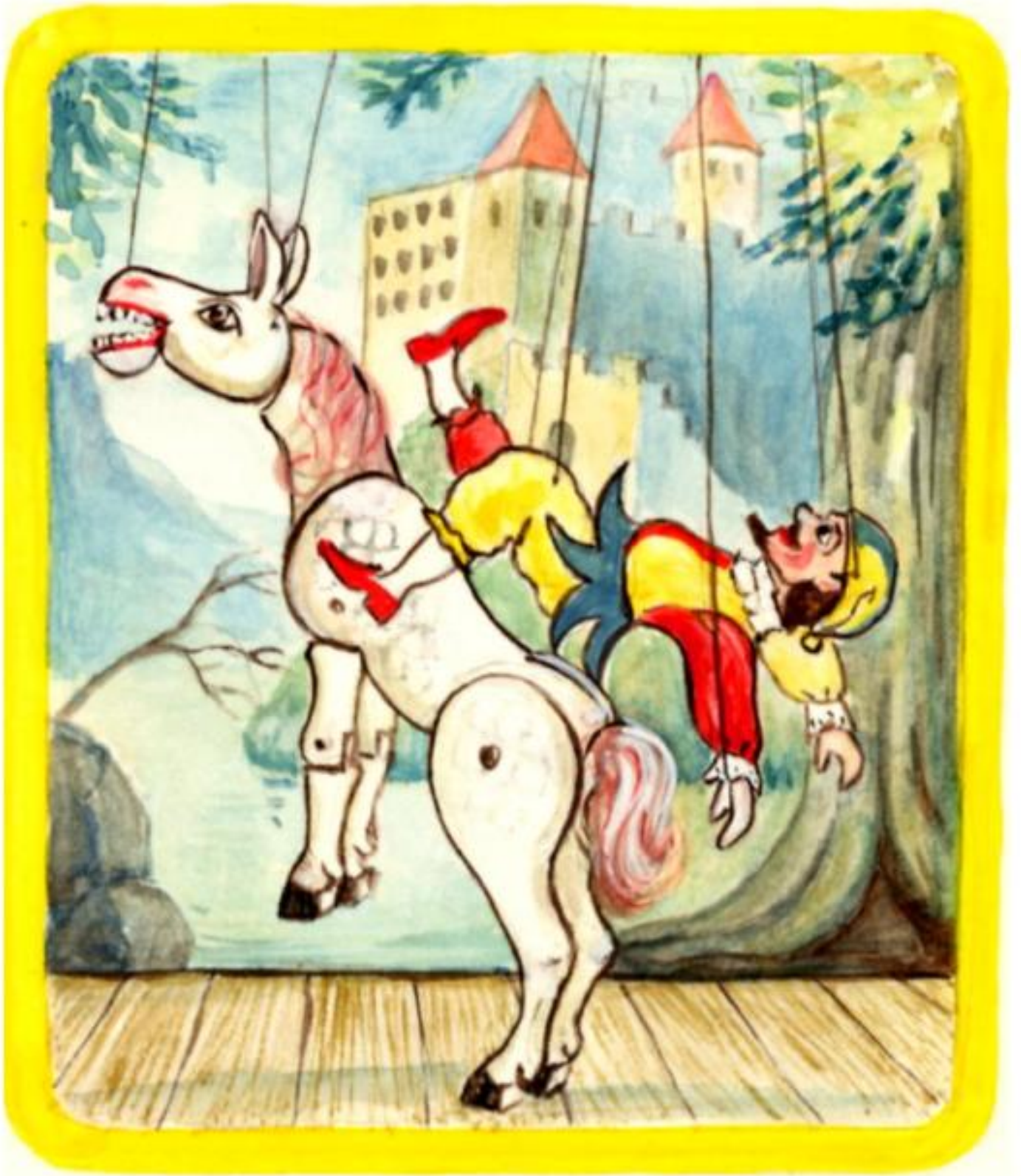

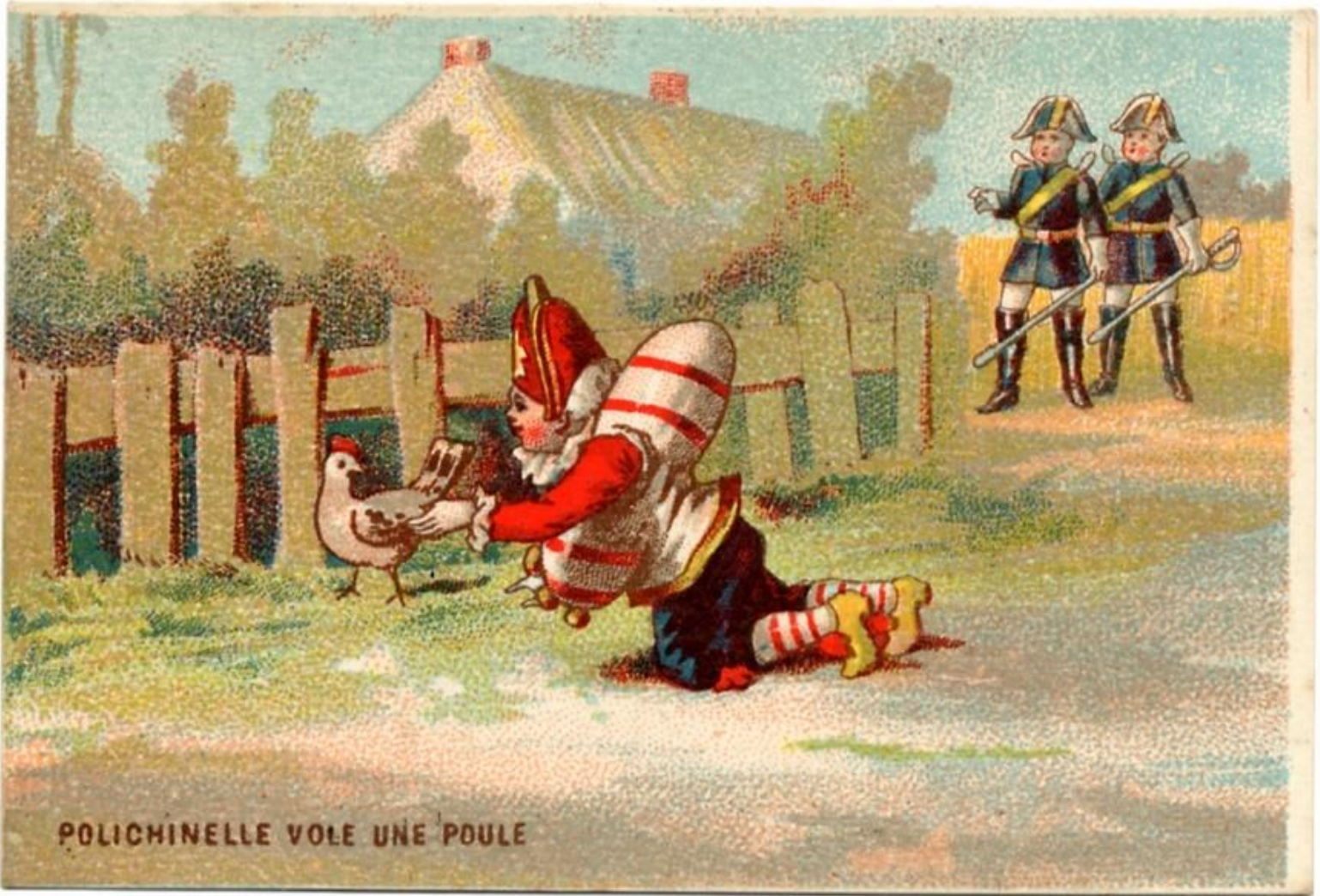

POLICHINELLE VOLE UNE POULE

De poppen-kast.

Tweede stuk. Don Juan.

59

Personen: Don Juan, een losbol. — Ridder Pantoffius, zijn vader. — Janklaassen, bediende van Don Juan. — De duivel.

Don Juan. Waar mijn Janklaassen blijft? Hij zou mijn laatste hemd en mijn mantel verkoopen, want ik heb grooten dorst.

Janklaassen (komt zingend op). Radi ridi lulala — lulala — lulala. —

Don Juan. Hoe is't, ik geloof haast dat gij dronken zijt?

Janklaassen. He, niet geheel, maar een beetje aangeschoten ben ik!

Don Juan. O gij lummel, misschien hebt gij mijn hemd wel verdronken?

Janklaassen. Neen, het hemd niet, maar den mantel, voor het hemd heb ik mij een paar braadworsten laten geven.

Don Juan. Maar ik heb u gezegd, dat gij mij het geld zoudt brengen!

Janklaassen. Dat is waar, maar gij hadt het geld toch ook verdronken, en daarom heb ik het maar dadelijk bezorgd waar het wezen moest. Ik heb u echter, wat wijne medegebracht.

Don Juan. Dat is goed, beste Janklaassen, waar is hij?

Janklaassen. Ja weet ge, ik heb hem in mijn hoed laten schenken, en toen ik hem opgezet heb, is hij er uitgelopen en bij ongeluk in mijn mond. Maar ik geloof, als wij mijnen hoed goed uitwringen zal er misschien nog wel een glas uitkomen.

Don Juan. Ha schandelijke knecht, maar nu moet gij naar mijnen vader, den ridder Pantoffius gaan en hem onze bedroefde omstandigheid bekend maken, opdat hij ons geld verschafte.

Janklaassen. Goed, ik zal hem het hart week maken; waar woont mijnheer uw vader?

Don Juan. Daar in dat huis. Intusschen zal ik mij verbergen (Hij gaat af).

Janklaassen. Zie zoo nu zullen wij met den ouden Pantoffel eens gaan praten. (Hij schreeuwt) Oude Pantoffel kom er eens uit! Oude Pantoffel kom er dan uit! — Hij wil niet luisteren, ik zal hem zoete woordjes moeten geven. — Oude laars kom er uit!!

Pantoffius. Wie schreeuwt hier zoo voor mijne deur?

Janklaassen (hij stoot hem met zijn hoed in huis). Wacht oude Pantoffel, neem dat mede. (Hij gaat weg.)

Don Juan. Ik wenschte dat mijn Janklaassen al terug was en geld had.

Janklaassen. Daar ben ik al.

Don Juan. Nu, en wat zeide mijn vader?

Janklaassen. Wel, hij heeft mij geld gegeven, toen ik hem onze omstandigheid verteld heb.

Don Juan. Ha, dat is heerlijk, en hoeveel wel?

Janklaassen. Hij heeft mij twee stuivers gegeven, voor den eenen zou ik mij een glas beer, en voor den anderen u eenen strop koopen, waaraan ik u moest ophangen. Uit vergissing heb ik den stropstuiver ook verdronken.

Don Juan. Ha, wreedaardige vader! Janklaassen roep hem nog eens naar buiten!

Janklaassen. Hé oude Pantoffel, oude Pantoffel, kom er nog eens evenjes uit!

Pantoffius. Wie schreeuwt er nu weder voor mijne deur? — Zijt gij daar weder slungel?

Janklaassen. Ja, en ik heb er nog één bij mij.

Don Juan. Nogmaals vader vraag ik u, wilt gij mij geld geven, ja of neen?

Pantoffius. Neen nooit! ik zal de wacht halen en de honden op u los laten. (Hij wil in huis gaan.)

Janklaassen (slaat hem met de hak op den neus). Nu maak dan dat ge bij uw wacht en bij uwe honden komt, oude Pantoffel!

Don Juan. Ha, wat nu te doen! hoe aan geld te komen? Als ik nu wist waar de duivel was, dan verkocht ik mij!

Janklaassen. Dat kan gemakkelijk, mijne grootmoeder heeft mij eens verteld, als men den duivel hebben wil, zoo behoeft men maar te zeggen: Parltucke! — — —

De duivel (verschijnt). Prrrrrrrr. —

Janklaassen. Kijk, kijk! daar is hij al!

Janklaassen. Dat hebt je aan mij te danken.

Pantoffius. Wie zijt gij, stamme vogel!

Janklaassen. Ik ben een arm weesje, en uw zoon heeft mij als kind aangenomen.

Pantoffius. En waar zit nu mijn slungel van een zoon?

Janklaassen. Hij zal nu in een kapelletje zitten.

Pantoffius. Dus heeft hij zich verbeterd — gaat hij tegenwoordig dikwijls naar de kapel?

Janklaassen. Ja alle morgen, te weten in de wijkakapel bij de groote brug, waar men voor zijn geld de beste wijn krijgt.

Pantoffius. Zoo booswicht, en waarom zendt mijn zoon u naar mij toe?

Janklaassen. Ja weet ge, dat kan ik zoo niet regtuit zeggen, daar moet ik zoo wat deekjes om winden. Ik zou u zoo wat in bloemen — spraak te kennen geven, dat wij geld noodig hebben. — Dat we tot ons hemd toe verpimpeld hebben, daarvan zou ik maar niets laten merken.

Pantoffius. Zoo, dronkaards, om dat gij dorst hebt, komt gij bij mij! Sprint in het water daar kunt gij drinken!

Janklaassen. Zalk drinken is mijnheer te dun en mij ook!

Pantoffius. Nu dan zal ik u geld halen (hij gaat in huis).

Janklaassen. O, wat een goede oude Pantoffel.

Pantoffius (komt terug). Zoo, daar hebt ge twee stuivers. Koop daar voor twee stroppen, hang aan den eenen uwen heer, en aan den anderen u zeiven op!

Munchener platen.

De duivel. Wat wilt gij van mij? prrrrrr —

Don Juan. Ik wil mij aan u verkoopen.

De duivel. Dat behoeft niet, gij behoort mij reeds, prrrrrrrr— (Hij pakt hem aan.)

Don Juan. Help Janklaassen, help!

Janklaassen. Wacht, dat gaat gemakkelijk, dan zeg ik maar alleen Parltucke!!

De duivel (gaat met Don Juan af). Prrrrrrrrr. —

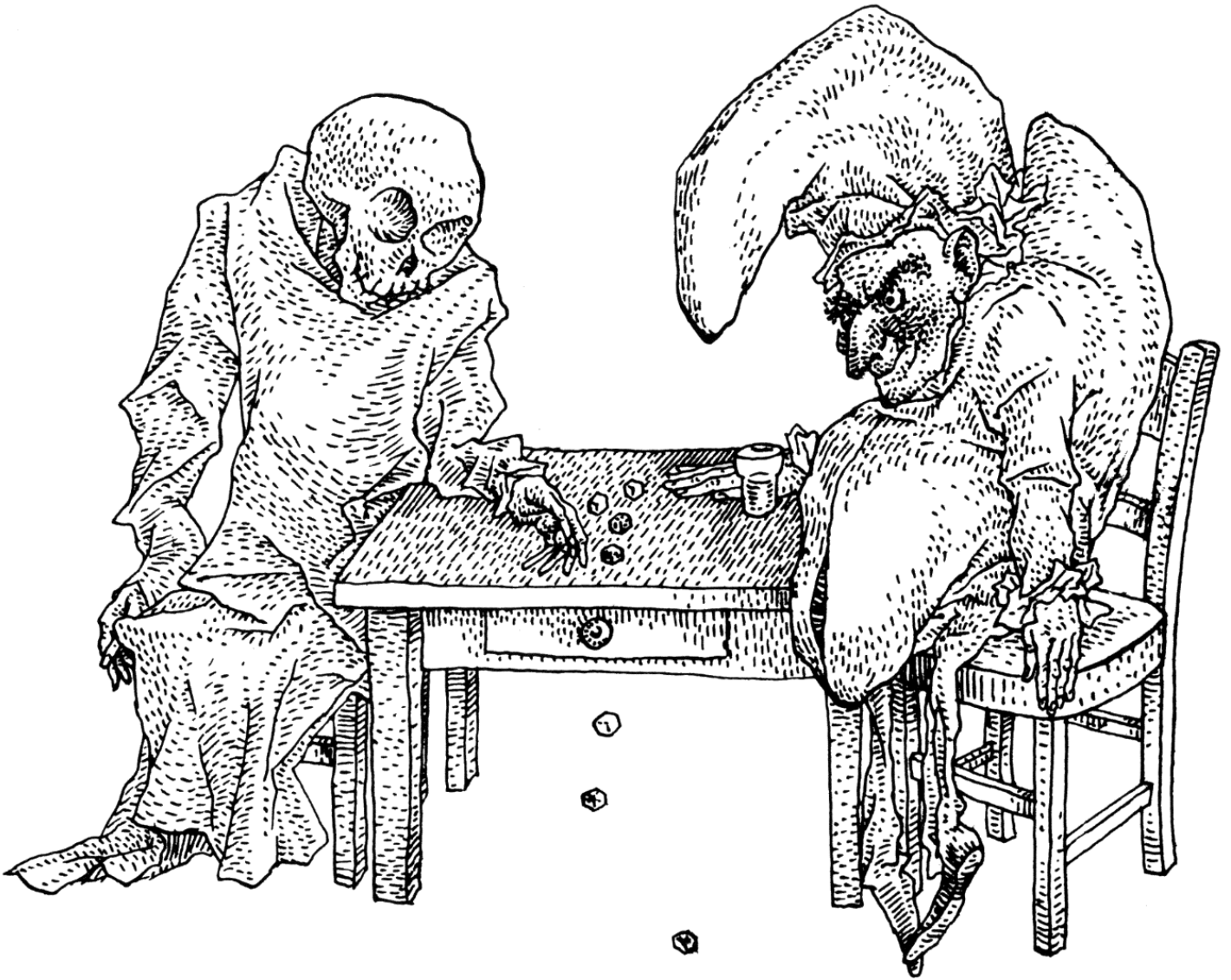
Janklaassen. Kijk, kijk, daar heeft hij uit vergissing mijnheer ook mede genomen nu dat kan ook al geen kwaad! Radi ridi lulala, lulala, lulalalala — (hij gaat af.)

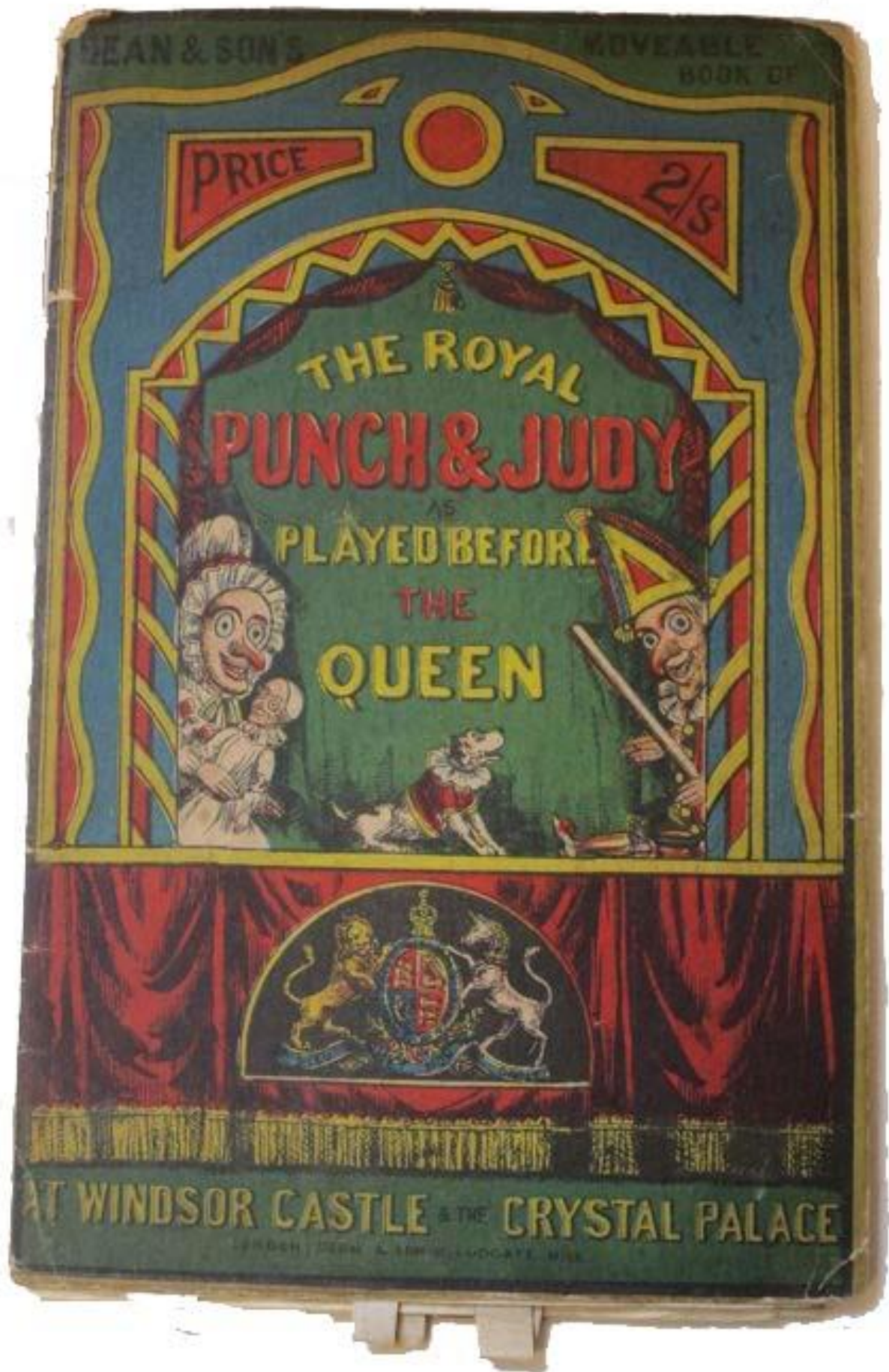
Nr. 59.

Sculptor-druk van C. H. Scharich te München.

Uitgegeven bij K. Braun en F. Schneider te München.

De poppenkast.

63

Zesde en laatste stuk. Janklaassen en de dood.

Personen. Janklaassen. — De doode duivel. — Trijn, vrouw van Janklaassen. — De dood. — Het wandelstokje van Janklaassen.

Janklaassen (komt met den dooden duivel aanslepen). Radi, ridi, rulala, rulala — Zie zoo, nu heb ik mijn zwartje ook weer terug gevonden — hij verroert zich niet meer, ik geloof dat ik nu een beetje rust van hem zal hebben — ga nu maar naar je grootmoeder beste jongen (hij werpt hem naar buiten).

Trijn. Ach mijn lieve Janklaasjetje, ik heb zoo'n pijn in mijn buik, het is met ons gedaan, de dood kijkt bij ons door het venster!

Janklaassen. Z66. z66, weet je wat, doe het venster dicht!

Trijn. Ik loop weg, zie hoe je het met hem klaar speelt!

De dood (komt en spreekt met eene holle stem). Ik ben de dood, de menscheneter, ra, ra, ra, ra.

Janklaassen. Hoerah! daar hebben wij het nu! Wacht klapper en rammelaar, je zult niet weerom komen. Nu gaan de poppen pas aan het dansen, want nu is de dood omgebracht en de geheele wereld zal juichen: Leve Janklaassen, want die is den dood de baas.

Radi, ridi, rulala, rulala,
Radi, ridi, rulala, rulala — lala.

Janklaassen. Ei, eet liever braadworsten, die ken ik, dat is beter ra, ra, ra, ra.

De dood. Ik ben juist hier en nu moet ge sterven.

Janklaassen. Dat geloof ik niet, ik heb op het oogenblik juist geen tijd.

De dood. Bereid je voor, je moet sterven, ra, ra, ra, ra.

Janklaassen. Kom over een honderd jaar eens terug, dan zullen we over die zaak zamen nog eens praten.

De dood. Je moet met me meê naar het koele graf. Ra, ra, ra, ra.

Janklaassen. Het is me hier niets te warm!

De dood. Je moet meê, ga goedschiks of ik draai je den hals om. Ra, ra, ra, ra.

Janklaassen. Neên dat niet, mijn hals kan daar niet tegen, ik heb geen zwanenhals; maar laat me eerst van mijne allerliefste Trijn afscheid nemen.

De dood. Doe dat, maar haast je wat want ik heb nog meer te doen.

Janklaassen. Binnen vijf minuten ben ik tot je dispositie magere broodworm. (Hij gaat weg maar komt dadelijk terug met zijnen knuppel.) Zoo nu ben ik gereed. Loop nu vooruit, want ik weet den weg niet.

De dood. Nu volg mij dan, ra, ra, ra, ra (zoo als de dood zich ondraait slaat Janklaassen hem danig met zijnen stok, dat de knokken naar alle zijden heen vliegen).

S l o t.

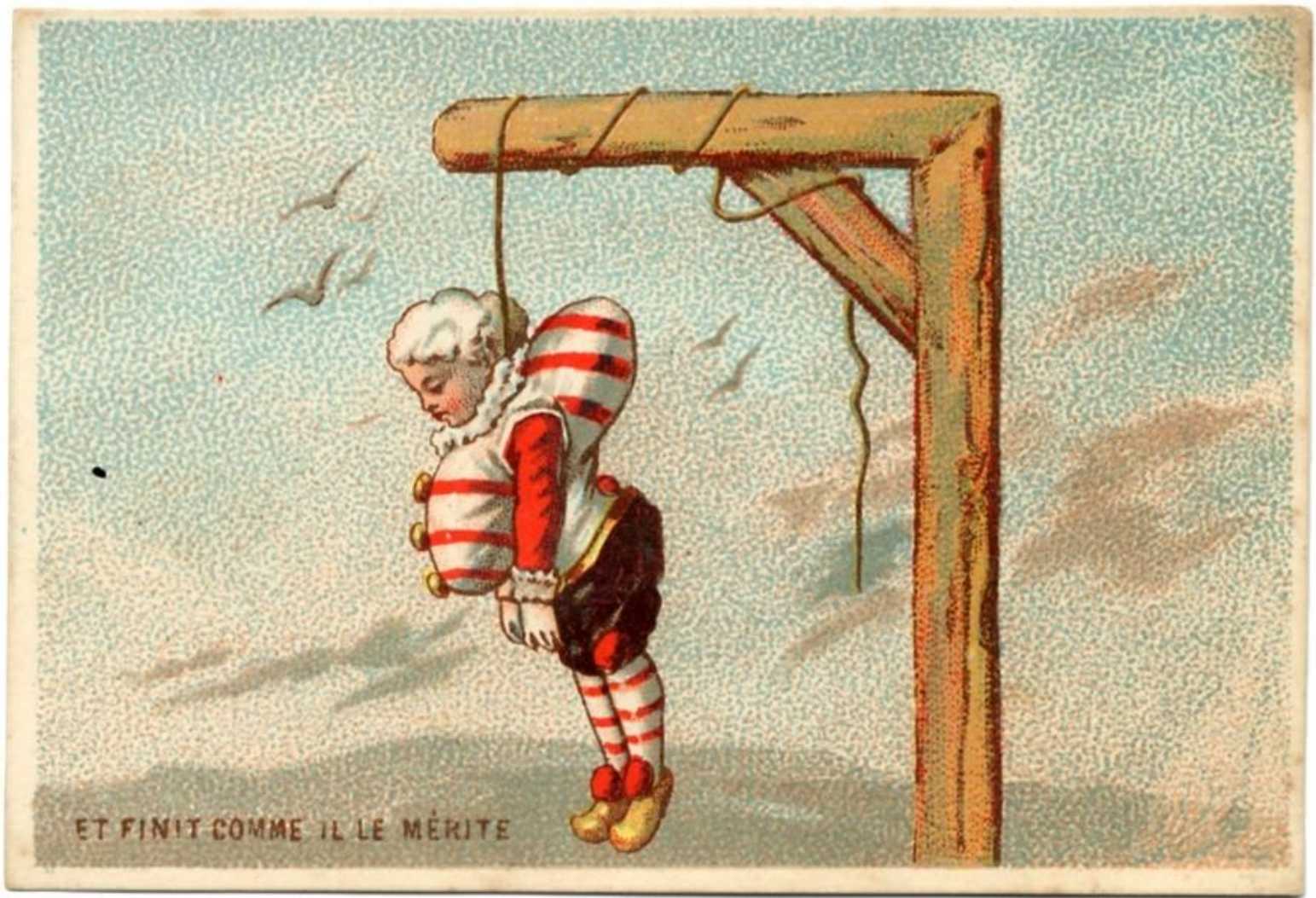
Janklaassen. Zie zoo, Heeren en Dames! ik heb het hier met Christenen en Turken, met joden en met mijn vrouw Trijn; met piperippi's, duivel en dood, met alles klaar gespeeld, maar nu heb ik ook dorst en wilde gaarne in de herberg een glas bier gaan drinken. Als u mijn spel bevallen heeft, zoo neemt er alleen het goede uit, en neemt een voorbeeld aan mij „dat men in de wereld niet bang moet zijn.“ Overigens wil ik mij bij u aanbevelen en kan het er eenigzins van af, weest dan zoo goed en werpt een drinkgeld in mijn spaarpot; gij ziet het een slot hangt er op, en hij is goed gesloten, maar ik heb er een slentel van en haal het geld er securr weder uit.

Munchener platen.

Nro. 63.

Uitgegeven bij K. Braun en F. Schneider te Munchen.

Speelersdruk van C. K. Schurich te Munchen.

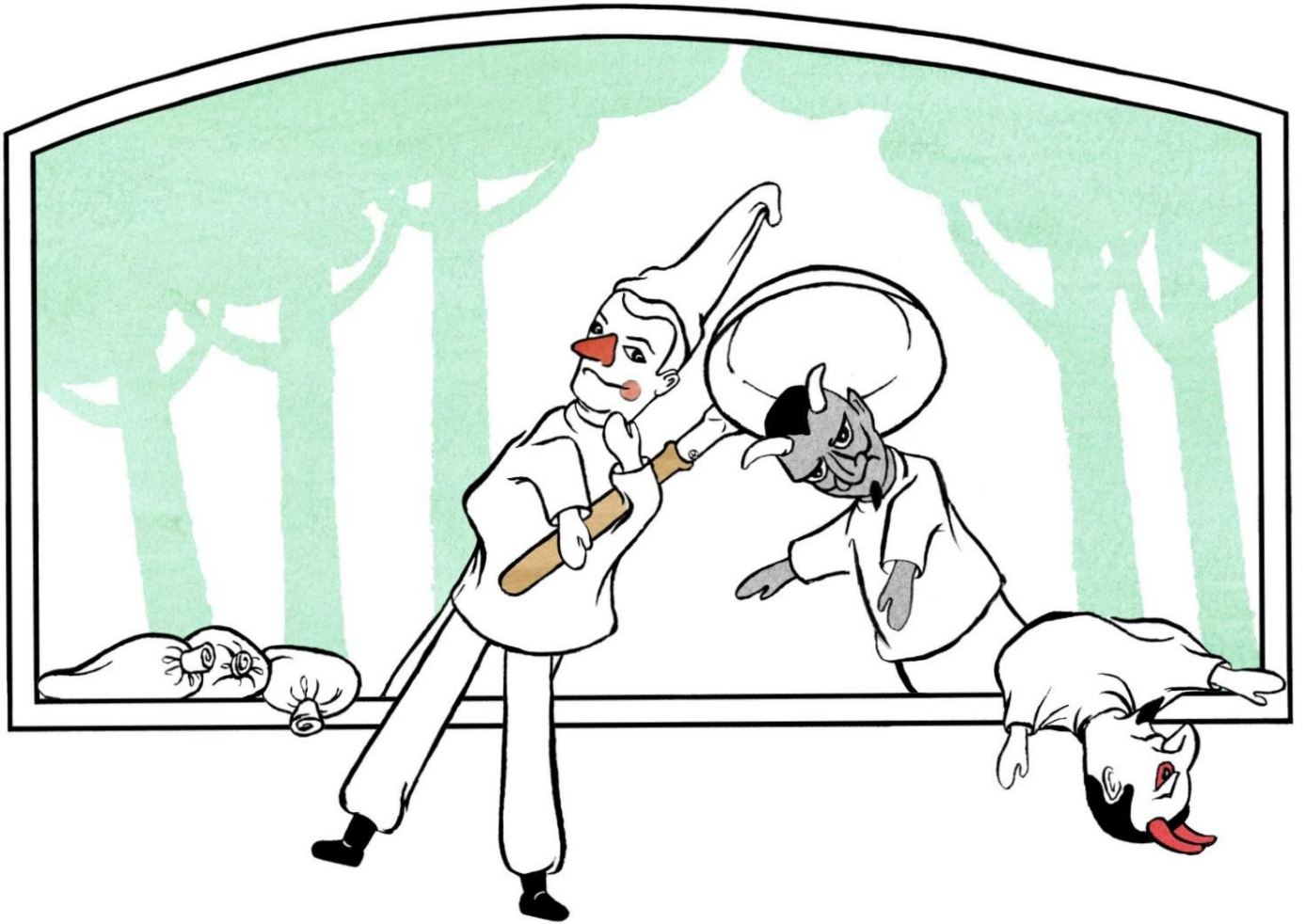

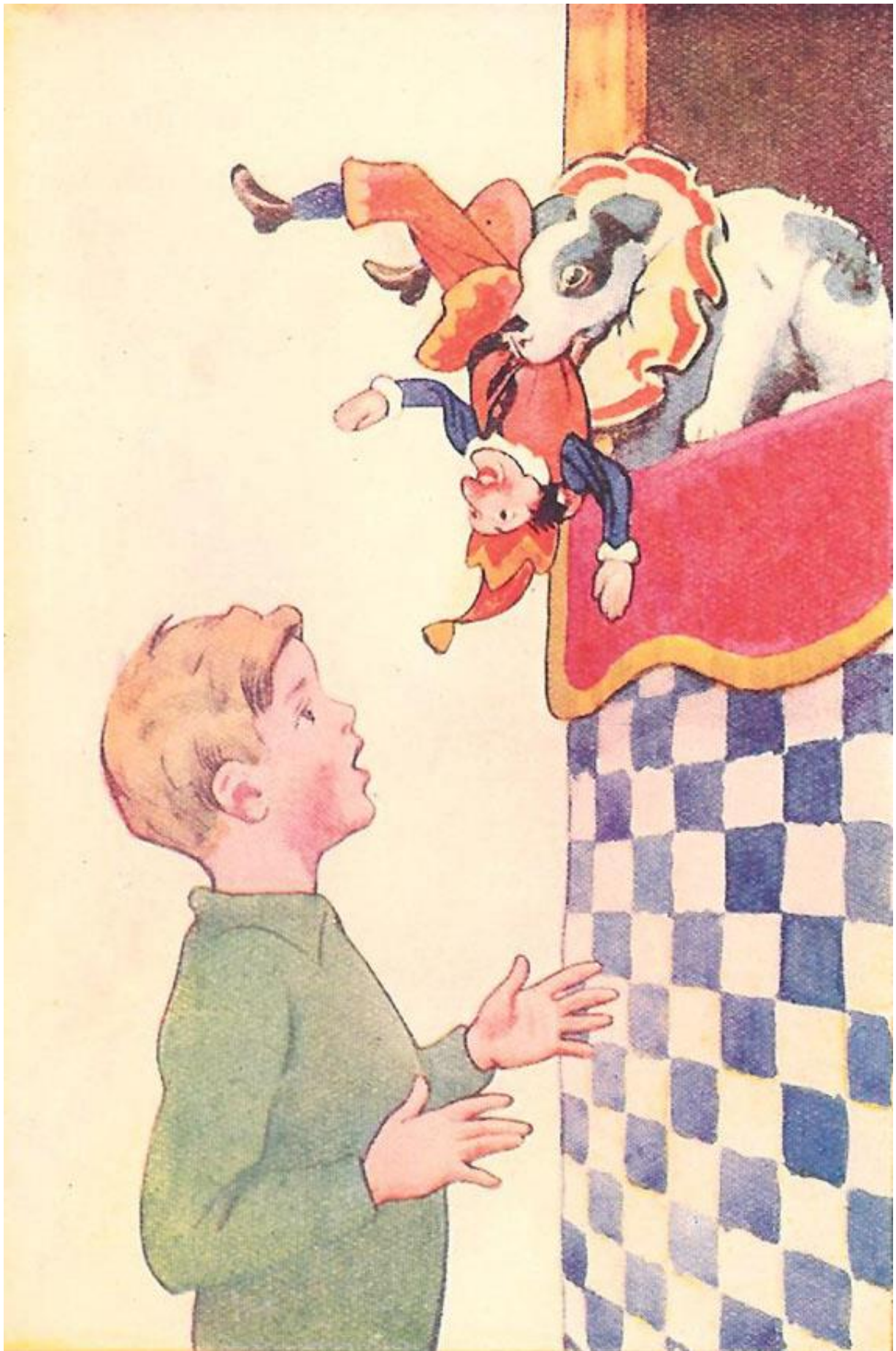

Frank. Maggiotto inv.

Gio. Vespato Sculp. apud Nic. Caralli Venetis

I Burattini

OCTAVE FEUILLET

HET LEVEN VAN
POLICHINEL

UIT HET FRANSCHE VERTAALD DOOR
LEO ROELANTS

2 VOLKSPOPPENKAST

manser
poppenspeler
publiek
muzikanten

De poppen-kast.

60

Derde stuk: De vrouw van Janklaassen en de keukenmeid.

Personen: Janklaassen. — Trijn, vrouw van Janklaassen. — Karlina, eene keukenmeid. — De nachtwacht.

Trijn. Ach mijn lieve Janklaassen, wat ben ik blij dat ik je vind; ik heb net geld noodig, want ik heb geen suiker, geen koffie en geen wijn meer in huis.

Janklaassen. Kijk, kijk, dat komt juist goed, want ik heb geen geld, geen wijn en veel dorst — (ter zijde) hoe komt zij nu net hier? —

Trijn. Zoo zwierbol, slechte huisvader, durf nu eens te huis te komen.

Janklaassen. Fern zoo, maak nu maar gauw voort! (ter zijde) Dat is een mooie geschiedenis, nu mijne lieve keukenmeid, die ik beloofd heb te trouwen, op het punt staat hier te komen.

Trijn. Nu kom dan, lieve Janklaassen.

Janklaassen. Dadelijk schatje. Ga nu maar vooruit, ik kom je terstond achterna.

Karlina (komt op). Ach, mijn hartediefje van een Janklaassen, kijk kereltje daar heb ik een flesch wijn en lekkere braadworst voor je mee gebragt! Maar nu moet je me ook dadelijk trouwen.

Janklaassen (komt met een dikken knuppel). En ik kom met een pas uitgevonden moraal. (Hij slaat beiden met eenen slag dood.) Kijk, dat noem ik twee vliegen in eenen klap slaan. (Hij haalt een kist, werpt beiden er in en zet zich er boven op.)

Trijn. Wat, onbeschaamd vrouwmensch? Wilt ge mijn Janklaassen trouwen?

Karlina. Jôh Janklaassen? nachtuil — het is mijn Janklaassen! (Zij pakt Janklaassen bijden linkerarm.)

Trijn. O jou oude pannensteel, laat dadelijk mijn Janklaassen los, of ik krab je de oogen uit. (Zij vat Janklaassen bij den rechterarm.)

De nachtwacht (komt op). Wie maakt hier zoo'n moord lawaai? ik kom met mijn piek eens kijken. Ben jij het misschien spitsboef?

Janklaassen. Ik niet, weet je wie er spektakel maakt? Zoo'n leepe nachtwacht als ik er hier een voor me zie!

De nachtwacht. Wat hebt ge daar in die kist, waarop je zit?

Janklaassen. Ja kijk eens daar heb ik gedroogde pruimen in; en zoo even waren hier twee vrouwspersonen, die wilden de pruimen koopen en die hebben zoo'n leven gemaakt.

De nachtwacht. Nu, dan zal ik die inpakken.

Janklaassen. Dat behoef niet, ze zijn al ingepakt! Maar me lieve mijnheer de nachtwacht wilt ge niet eens een pruimpje proeven?

De nachtwacht. Wel waarom niet, vriendje, geef maar op!

Janklaassen. Nu grijp dan schielijk maar eens in de kist en neem er zooveel als ge wilt.

De nachtwacht (kijkt in de kist). Ha! daar zit vrouwvolk in.

Janklaassen (houdt de kist open). Nu, kijk er dan ordentelijk in, er liggen maar een paar schorten boven op!

De nachtwacht (steekt er het hoofd in). Ik zie nog niets van de pr — — —

Janklaassen (door beiden heen en weder getrokken). Pomsappremment, laat me los of ik roep brand! (Hij rukt zich los en loopt weg.)

Trijn. Jij, ongeschuurd braadspit, jij wilt me al zoo mijn Janklaassen aftroggen?

Karlina. En jij, oude vuurtang, daar hebt ge een Janklaassen. (Zij geeft haar een oorveeg.)

Trijn. Wacht jou lorrelap! (Zij krabben elkander, de keukenmeid loopt weg.)

Trijn. Zoo, die heb ik eens ingezeept, die kijkt nooit geen Janklaassen meer aan!

Karlina (komt met een bezem). Wacht ik wil eens zien of ik Janklaassen niet uit je hoofd kan bezemen. (Zij slaat Trijn met den bezem.)

Munchener platen.

Janklaassen (slaat het deksel toe en klemt er het hoofd van de nachtwacht tusschen.) Zie je nu nachtwachtje, nu weet ge wat er in de kist is. (Hij gaat er boven op zitten.) Nu moet ik een krutwagen gaan halen om het gezelschap naar de gracht te brengen. (Hij gaat af.)

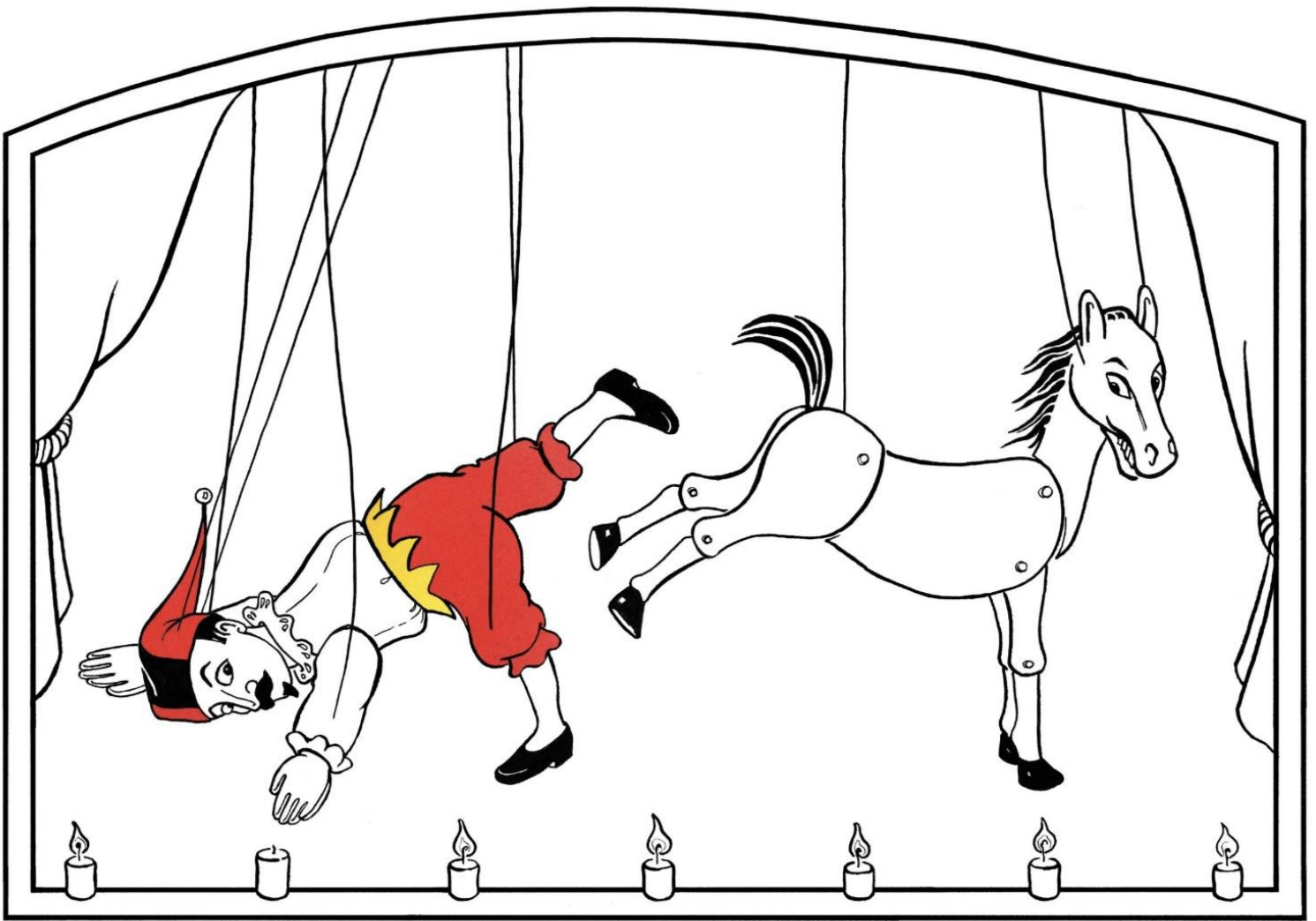
Uitgegeven bij K. Braun en F. Schneider te Munchen.

Nro. 60.

Stadpersdrukk van C. B. Schurtz in Munchen.

LETTRE DE COLOMBINE À PIERROT

PUNCH

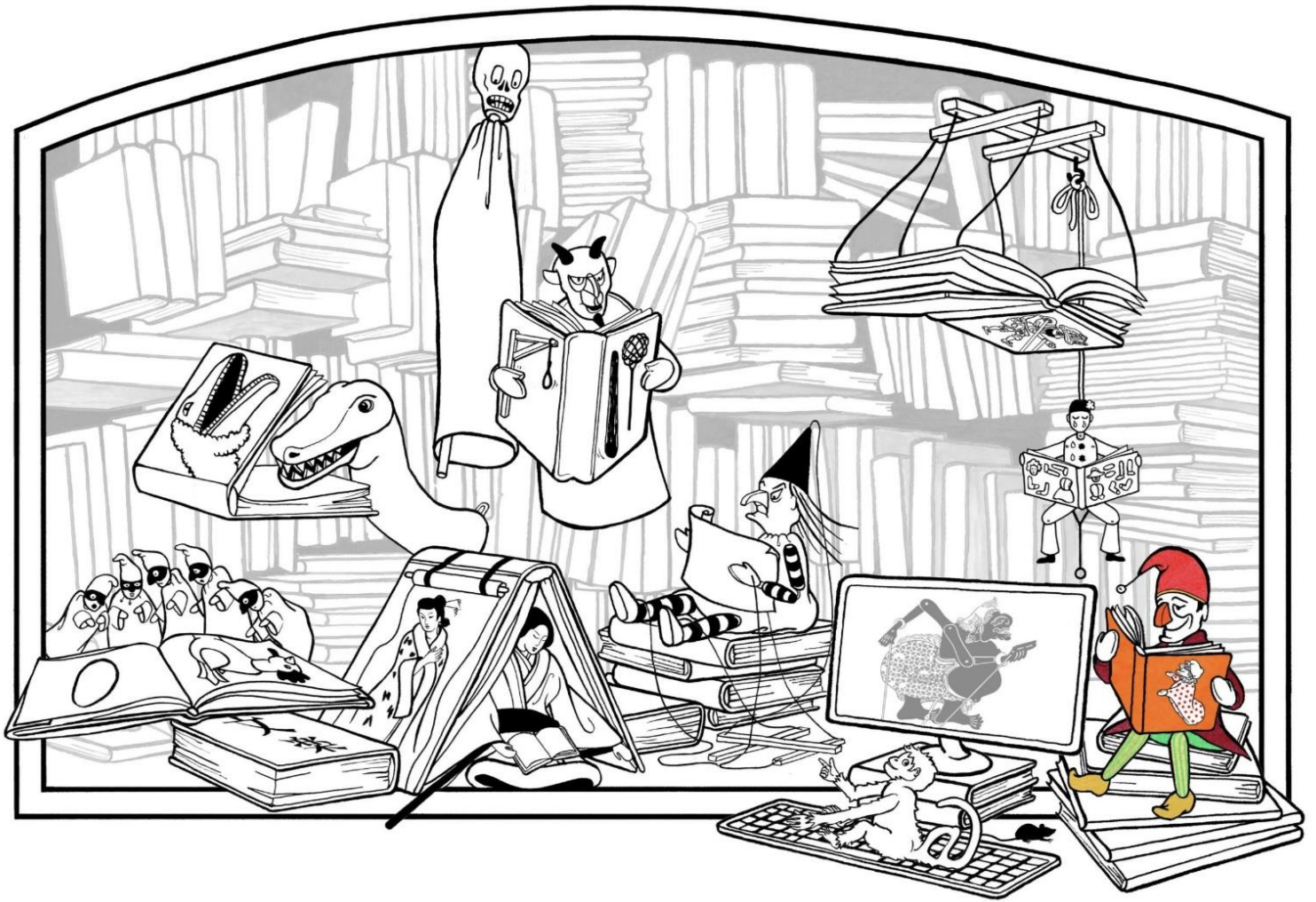

G. Yves & Co. S.

PAROLES DE
LAURENS-NAULRÈS

HENRI PASCAL, éditeur de musique, 38, rue Tiquetonne, PARIS
Successeur d'Albert REPOS.

Exécution publique et tous droits de traduction et de reproduction réservés. Propriété pour tous pays.

De poppen-kast.

58

Eerste stuk. Janklaassen als rekrut in Turkije.

Personen: De sultan Mustapumpum. — Moorkakel, veldmaarschalk. — Kukuruzi, een werver. — Janklaassen. — Schmoel, een jood. — Van der Naald, een kleermaker.

De sultan. Ture mi nak, zik zak! ture mi nak, zik zak! Gij zult mij ten eerste oproepen vijf maal honderdhuizen man, en doodmaken alle christenhonden! Mannen, vrouwen, jongens, meisjes, groote en kleine kinderen, alles wat maar loopt en kruipst!

De veldmaarschalk. Met je permissie excellentie, mijnheer sultan, de armee kan nog niet in het vuur gebracht worden, want er ontbreken vijf man!

De sultan. Dan moet je maar nemen wat je krijgen kunt, blinden, lammen, bogchels, krommen, scheven, het komt er niet op aan, maar binnen twee uren moet mijn kok tien duizend christenkoppen hebben, om van de tongen pasteyen en van de ooren sla te maken, want ik heb honger naar christenvleesch. Dus opgemarcheerd, of ik laat jehi allemaal hangen.

De veldmaarschalk. Verplicht voor het buitenkansje, ik zal het bezorgen. Hé daar Werrrrrver!

De werver. Genadige mijnheer veldmaarschalk, daar ben ik al!

De veldmaarschalk. Je moet zorgen dat je rekruten krijgt, in een kwartier moet de armee compleet zijn, of ik laat je aan het spit braden. (Gaaf af.)

De werver. Dat Mahomed het je tiendaizendmaal vergelde. — Dat de muizen je baard afknagen, hoe kom ik aan rekruten?

(Schmoel de jood en v. d. Naald de kleermaker komen op.)

De werver. Halt schorrenmorrie! Je moet soldaat worden.

Schmoel. Nah awaal! meheer de hofzoefer ke ben toch maar ne arme jood, ke mot wat schlaggere.

V. d. Naald. En ik ben de beroemde kleedermaker Aiguillon, voor mij soldaat is keen bon tou!
(Beiden loopen weg.)

Janklaassen (komt zingende op). Radi ridi lulala, lulala, lulala — radi ridi lulala, ru — (hij benst tegen den werver). Au, au, daar loop ik tegen een stok aan, o wee! o wee! mijn neus!

De werver. Neen, je hebt je aan mij gestooten, en ik ben de ottomanische werver!

Janklaassen. Kijk, kijk, dat had ik niet gedacht, ben gij een tabakskerver?

De werver. Neen niet kerver — een werver een werver!

Janklaassen. Zoo, zoo, een werver, een werver!

De werver. Je moet je laten werven tot soldaat.

Janklaassen. Wat? ik zou me laten werven tot verraad? daar komt niets van, ik ben wel een vrolijke kerel maar verraad, boe, bah! daar heb ik een hekel aan.

De werver. Je moet leeren exerceren!

Janklaassen. Wat zeg je? wil je mij trakteren?

De werver. Daar hebt je een geweer, daarmee moet je schieten!

Janklaassen. Zoo? De loterij zonder nieten!

De werver. Neen, domme kerel, daar moet kruid en lood in, en als ik kommandeer „leg aan“ dan komt er vuur uit. Alzoo opgepast: „Leg aan.“ (Janklaassen geeft hem een slag met het geweer) O wee, o wee!

Janklaassen. Zie je domme werver (hij geeft hem nog een veeg) zoo zal ik je slaan! Maar mij zult ge niet verwen.

De veldmaarschalk (komt op). Ha! wat is dat, gij christenhond? ik geloof dat gij mijn werver hebt geslagen?

Janklaassen. Wel! hij heeft me zelf gevraagd dat ik hem zou slaan!

De veldmaarschalk. Ha, zoo moet ge gelangen worden tot spijs voor de raven.

Janklaassen. Al weer wat anders, die wil weêr hebben dat ik timmerman zal worden en zet me aan het schaven; de een maakt me werver en de andere timmerman, straks komt er nog een, die misschien wil hebben, dat ik netselen zal; nu dat is zoo kwaad niet, dan kan ik ten naastenbij alleen een huis bouwen!

De veldmaarschalk. Heidaar! hierheen met mijn huisgalg! (De galg komt te voorschijn) Zoo, steek nu je hoofd maar in die das.

Janklaassen. Wel ja, waarom niet? (Hij steekt er zijn arm in.)

De veldmaarschalk. He wat! zoo niet! de kop en de hals meen ik!

Janklaassen (steekt er zijn been in).

De veldmaarschalk. O, domme kerel! kijk zoo! (steekt het hoofd in den strik) zoo meen ik!

Janklaassen (trekt den strik toe). En ik meen zoo!

De sultan. Ha! ture mi nak, zik zak! (Janklaassen neemt de galg met den veldmaarschalk er aan, en slaat daarmee den sultan dood.)

Janklaassen. Wacht ik zal je beturiminakzikzakken. (Hij gaat zingend af) radi ridi lulala — lulala — lala. —

Munchener platen.

Nro. 58.

Uitgegeven bij K. Braun en F. Schneider te München.

Steudersdruk van C. R. Scherich te München.

J A N - K L A A S S E N .

Hoe JAN-KLAASSEN ook mag twisten
Met deez' zwarten Kameraad;
Hoe hy zwetsen mag, — ten laafsen
Krygt hy 't echter toch te kwaad.
KLAASJE, KEESJE, MIETJE en KAATJE
Tuuren allen op dit spel;
Wenschen dat het lang mag duuren,
Want deez' klugt vermaakt hen wel.
Maar de KASJES-MAN denkt anders;
NIKKER klopt den zot verbruid,
Slaat hem haastig naar beneden,
En daar mee is 't spel ook uit.

M A N D-

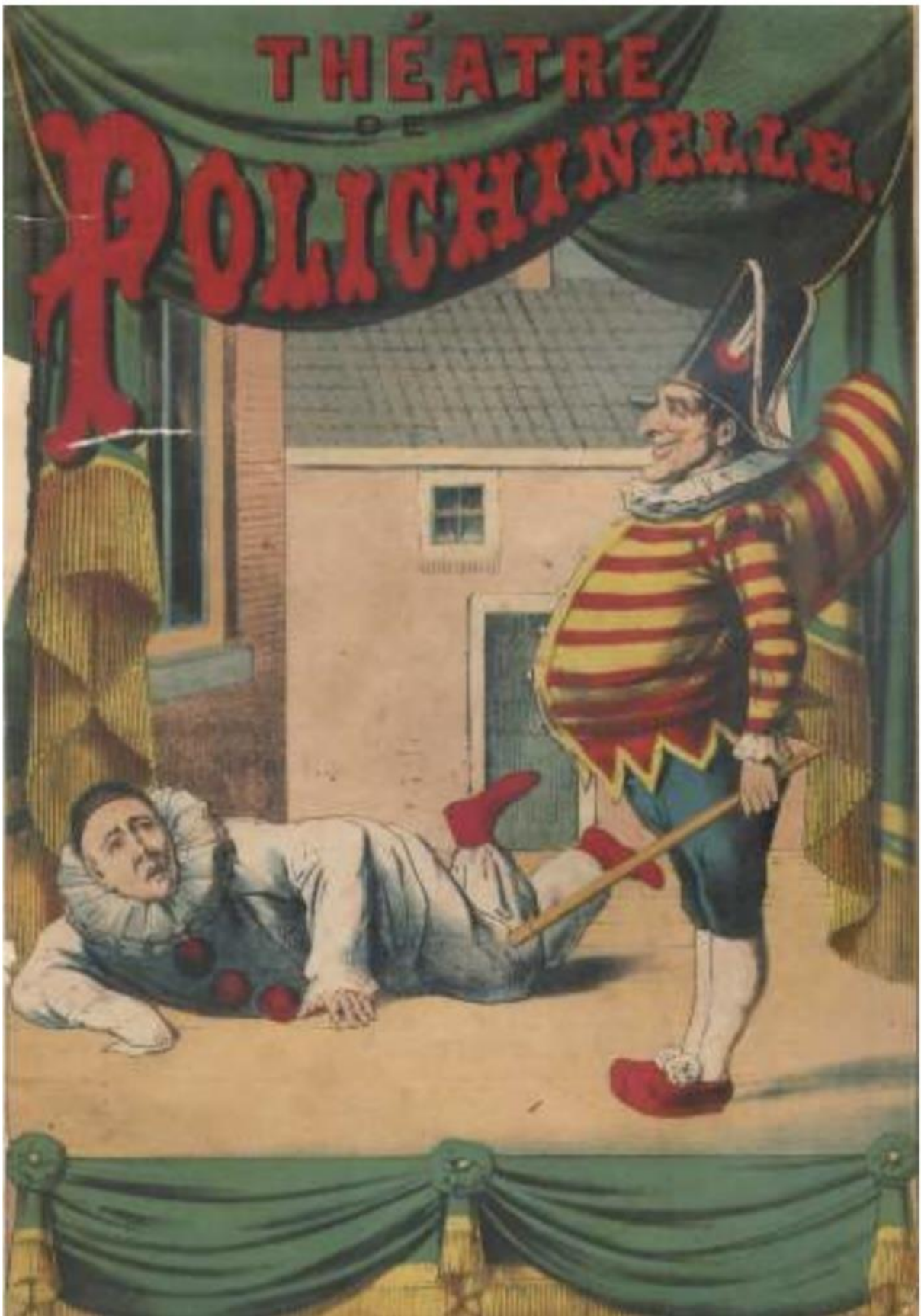

Katrijn: Jan, ik ga
boodschappen doen,
pas jij op ons kind.

De poppenkast.

Vijfde stuk. Het geheimzinnige dier.

Personen. Janklaassen. — Trijn, zijne vrouw. — Het geheimzinnige dier Piepiep. — Een braadworst. — Het wandelstokje van Janklaassen.

Janklaassen (komt op met de doos en zingt) Radi ridi lulala, lulala, lulala — Nu zullen wij den duivel in den oven stoppen. (De doos gaat plotseling open en Trijn komt er uit.)
Trijn. Wacht gemene kerel, vrouwenmoordenaar, (zij geeft hem oorvegen) dacht ge dat ik dood was; daar hebt ge nog wat, opdat ge kunt merken dat ik nog springlevend ben. —
Janklaassen. O je, daar had ik gedacht, dat de duivel er in zat, en het is mijne oude. Laat me met rust vrouw, en doe of er niets gebeurd is. —

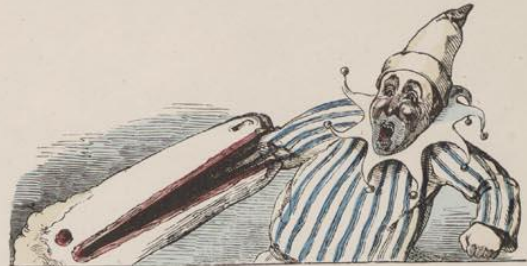

Trijn. (Zij geeft hem op nieuw oorvegen) Daar, daar, kijk wat er gebeurt!
Janklaassen (werpt haar met de geheele doos van zich af). Nu, nu, zoo spelen wij niet mijn lief wijffe. — Kijk, nu heb ik weder goede zaakjes gedaan, en voor belooning en tot aanmoediging ga ik nu eens naar de herberg. (Hij ziet het geheimzinnige dier). Wat is dat nu weer?
Het dier. Piep, piep, piieep, piep, piieeiii—
Janklaassen. Aha! dat zal vast een nachtegaal wezen, en wat zingt dat mooi, kom hier lief beestje, kom kom! (hij wil het strelen).
Het dier (hapt naar hem). Piep, piep, piieeiii—
Janklaassen. Ei, de drommel doe dat nog eens; ik geloof hij heeft honger, wacht ik zal een braadworstje gaan halen (hij gaat weg).
Het dier. Piieeiii—

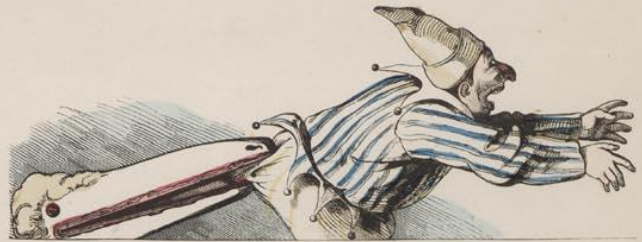

Janklaassen (komt met een braadworst). Kijk mijn lief beestje, daar heb ik iets voor je meê gebracht, daar zult ge aan smullen, maar ge zoudt je maagje kunnen bederven, en opdat ge zoudt zien, hoe goed ik het met je voorheb, zal ik zelf de worst maar opeten (hij eet de worst) maar het velletje zult ge hebben, hoor; kijk dat is iets voor je bekje! (hij houdt hem het vel voor, het dier hapt toe en grijpt den geheelen arm.)

Munchener platen.

Janklaassen (schreeuwt) Au! au—uuu! (hij rukt zich los). Sapperlekrikkrak daar doet bij het nog eens, hij denkt vast, dat mijn arm bij de braadworst behoort. Nu mijn lief beestje, zoo hoog moet je het niet opnemen — kijk, nu hebt ge zeker geen honger meer? —
Het dier. Piep!
Janklaassen. Ja piep! dat vind ik aardig; het bedankt, mijn allerliefst beestje, wat is het erkentelijk (hij streeft het).
Het dier (hapt op nieuw naar hem en grijpt hem bij de broek). Pi pieh piieeiii—

Janklaassen. O sapperdemallemosterpot, nu geloof ik dat het een krokodil is (hij rukt zich los maar het dier houdt een stuk van zijne broek in den bek). Wacht eens, als je met braadworst alleen niet te vreden bent, dan zal ik je op iets anders trakteren!
Het dier. Pieh, piep, pieh piieeiii! —
Janklaassen (komt met zijn stok). Kijk, daar is iets, dat zal je den honger verdrijven. Ruik eens of dat niet naar de braadworst ruikt? (hij houdt het dier den stok voor den neus).

Het dier (hapt en houdt den stok vast).
Janklaassen. O, jou gulzige sappremments krokodil! (hij trekt zoo hard dat hij met den stok achterover valt) daar hebt ge wat (hij slaat het met den stok op den kop).

Het dier. Pi pi pi, piperipi pi piiepiieeiii (het loopt weg).
Janklaassen. Ja wacht, ik zal je beeperipiieeiiiin (hij loopt het na).

Met dank aan ...

Dit QR-QR-/DIY-project is mede tot stand gekomen dankzij ondersteuning van:

**Vrienden van het Poppenspe(e)lmuseum
Friends of the Dutch Puppetry Museum**

Afbeelding voorplat: Jan Klaassen (Otto van der Mieden) en Katrijn (Maria Simons). Foto: FotoStad (2014). Illustraties/foto's: Rattan Bhagwandin, Matthias Griebler, Erwin Olaf, Hetty Paërl, C. Reinhardt, Wouter van Riessen, Vaclav Rykr, Ad Swier, John Tenniel, Peter Vos, Elsje Zwart e.a. Afbeeldingen: collectie Poppenspe(e)lmuseum.
Concept QR-/DIY-project nr. 14: Otto van der Mieden.

**Poppenspe(e)lmuseum [ANBI] Musée de Marionnettes et de Guignol
Puppettheatermuseum Puppetry Museum**

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL T: +31(0)578 - 631329/560239 M: +31 (0)648770504
info@poppenspelmuseum.nl <https://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Poppenkastfiguren.pdf>
<https://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/>